

Lauri Kilpiön uusi ooppera avasi vahvasti pimeyttä vastustavan festivaalin Siuntiossa

Mustan veden yli -kamariooppera yhdistää uutta ja vanhaa lyriikkaa Lux Musicae -festivaalilla.

Solisteina kuultiin sopraano Tuuli Lindebergia ja baritoni Jussi Lehtipuuta (oik.) Soittajina Emil Holmström, piano, (vas.), Markus Hohti, sello, Mikko Raasakka, klarinetit, ja Antti Ohenoja, lyömäsoittimet. (KUVA: PEPPE FORSBLOM)

Liisamaija Hautsalo

Julkaistu: 17.11. 12:43

•

Klassinen

Mustan veden yli -kamariooppera, Lux Musicae -festivaalilla Siuntiossa.

Musiikki Lauri Kilpiö, libretto Johanna Venho, kapellimestari Taavi Oramo, solisteina sopraano Tuuli Lindeberg ja baritoni Jussi Lehtipuu. Soitinensemble: Emil Holmström, piano, Mikko Raasakka, klarinetit, Markus Hohti, sello ja Antti Ohenoja, lyömäsoittimet. Ohjaus ja visualisointi kuvataiteilija Raija Malka, valot Jaakko Forsman

OOPPERASTA on tapana ajatella, ettei se kiinnity meitä ympäröivää todellisuuteen tai ettei se pysty käsittelemään oman aikamme ongelmia. Tällä kertaa käsityksen osoitti vääräksi **Lauri Kilpiön** runoilija **Johanna Venhon** tekstiin säveltämä nelikohtauksinen *Mustan veden yli* -kamariooppera, joka tarkastelee nykyhetkeämme riivaavaa, globaalia ongelmaa eli pakolaisuutta. Oopperassa nainen ja mies ovat lähteneet epätoivoiselle matkalle yli Välimeren. Kodin avain on heitetty veteen menetetyn elämän symbolina.

Teoksen libretto muodostuu kahdenlaisesta materiaalista, Venhon ja kansalliskirjailija **Aleksis Kiven** teksteistä. Venhon tekstiin rakentuu oopperan nyt-hetki, ja siinä tapahtuu myös henkilöhahmojen välinen, ahdistuksentäyteinen dialogi. Sitä vasten on asetettu Kiven unenomainen *Lintukoto*-runoelma, jonka säröttömässä maailmassa vallitsee ikuinen kesäpäivä, eikä sen asukkailla ole huolta huomisesta. Näiden elementtien välinen temaattinen yhteys on niin löyhä, että se vaikuttaa keinotekoiselta. Kiven runoelman tuomiseen oopperan materiaaliksi liittyykin ulkomusiikillinen tekijä: kirjailija asui ja työskenteli Siuntiossa, mitä oopperalla on haluttu kunnioittaa.

OLOSUHTEET Borgvikin vanhalla nuorisoseurantalolla ovat karut, mutta se ei mitenkään vähennä esityksen intensiteettiä. Tekeminen on mukautettu olemassa oleviin puitteisiin tyylikkäästi. Kuvataiteilija **Raija Malkan** suunnittelema näyttämöllepano on viitteellinen ja henkilöiden liikkuminen minimaalista. Kuolemanpelon lävistämä tunnelma luodaan ennen kaikkea valolla.

Samoin kuin oopperan libretto, myös sen musiikki jakautuu kahteen. Yhtäältä se rakentuu esiäänitetystä nauhamateriaalista, jossa lausutaan *Lintukodon* runoja. Nauhalla runoja täydentää muun muassa erilaisista kelloäänistä koostettu osuus, joka tuo mieleen **Kaija Saariahon** hienostuneet sointivärit. Niin tekee myös valittu instrumentaatio kaksine klarinetteineen, selloineen, pianoineen ja runsaine lyömäsoittimineen. Kilpiön ensemblelle kirjoittama dissonanssinen ja nopealiikkeinen musiikki teettää huomattavan paljon töitä muusikoilla. Tästä huolimatta tehtävästä selvittää: ovathan asialla eturivin nykymusiikkiosajamme.

OOPPERAN varsinainen haaste tulee esiin sen vokaalitekstuureissa. Tavallisesti aina tehtäviensä tasalla oleva, upeääninen sopraano **Tuuli Lindberg** teki sen minkä pystyi, mutta Kilpiön yltiöpäisen laajalla ambituksella liikkuva ja solistille jatkuvasti epäedullisella korkeudella roikkuva tekstuuri vaati veronsa. Tekstistä ei saanut juurikaan selvää, ja sopraano oli muutenkin oman mukavuusalueensa äärimmäisellä rajalla.

Baritoni **Jussi Lehtipuun** ääntämys sen sijaan oli selkeää ja kirkasta, mutta äänen soinnilliset kvaliteetit jäivät pääosin kuulumattomiin. Esityksen kokonaisuus oli kuitenkin hallittu, minkä varmisti tarkalla johtamisellaan kapellimestari **Taavi Oramo**.

Mustan veden yli -oopperan loppu on avoin. Emme tiedä, kaatuiko vene vai pääsiko pariskunta turvallisesti perille omaan lintukotoonsa. Teoksen päättävä asetelma, jossa nainen ja mies istuvat hiljaa tyynessä yhteisymmärryksessä, viittaa viimeksi mainittuun.

Ooppera esitetään tänään lauantaina klo 17 Siuntion Borgvikissa. Lux Musicae -festivaali kestää sunnuntaihin saakka.